

สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๓๕๙๙/๖๕
วันที่ ๒๒ ธ.ค. ๖๕
เวลา ๑๕.๐๒ น.
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๓๗๒๐๐/๖๕๔๓
วันที่ ๒๒ ธ.ค. ๖๕
เวลา ๑๕.๐๓ น.

ที่ สผ ๐๐๒๐.๐๑/๕

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอให้ส่งหนังสือร้องเรียนและข้อเสนอแนะด้านการเกษตรไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือเรื่อง โครงการเลี้ยงแพะจังหวัดน่าน
๒. หนังสือเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน
๓. หนังสือเรื่อง ขอให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน
ตำบลยาบหัวนา

ด้วยกระผม นายชลน่าน ศรีแก้ว ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ได้รับหนังสือ
ร้องเรียนและข้อเสนอแนะด้านการเกษตรจากประชาชนและกลุ่มเกษตรกรจังหวัดน่าน จากการจัดโครงการ
ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรพบประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ หัวข้อ “ร่วมรับฟัง
ปัญหาเกษตรกร เพื่อการแก้ไขสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ณ จังหวัดน่าน
จำนวน ๓ เรื่อง ดังนี้

๑. โครงการเลี้ยงแพะจังหวัดน่าน ซึ่งเรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน ซึ่งเรื่อง
ดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๓. ขอให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านตำบลยาบหัวนา
ซึ่งเรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สภาผู้แทนราษฎร รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

จึงกราบเรียนมายังประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อโปรดพิจารณาส่งเรื่องไปยังหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายชลน่าน ศรีแก้ว)

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๔๔๒-๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ oph.2010@gmail.com

กลุ่มงานประสานการเมืองและรับเรื่องราวร้องทุกข์
รับที่ ๕๓.๕๕๑๒๓๐๑๐
๒๓ ธ.ค. ๖๕

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ.....
วันที่.....
เวลา.....

กลุ่มผู้เลี้ยงแพะแกะจังหวัดน่าน

15 พฤศจิกายน พ.ศ.2565

เรื่อง โครงการเลี้ยงแพะจังหวัดน่าน

เรียน นายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว หัวหน้าพรรคเพื่อไทย ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการเลี้ยงแพะจังหวัดน่าน

ด้วยเกษตรกรจังหวัดน่านมีความสนใจที่จะเลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว สืบเนื่องจากการทำการเกษตรหรืออาชีพอื่นในปัจจุบันมีปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากการปรับตัวขึ้นของปัจจัยการผลิตสูง ราคาพลังงานที่สูงขึ้น ทำให้รายได้ไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว มีหนี้สินล้นพ้นตัว การเลี้ยงแพะเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็กที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว ผลตอบแทนเร็ว ราคาไม่สูงมากต่อการลงทุน ตลาดมีความต้องการสูง ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดทั้งภายในและตลาดส่งออก ราคาขายต่อหน่วยสูง ประกอบกับจังหวัดน่านสภาพพื้นที่เป็นป่าเขาปลูกข้าวโพดเป็นหลัก อากาศเหมาะสม แหล่งอาหารมีมากจึงเหมาะกับการเลี้ยงแพะ

ทางกลุ่มได้รับการประสานจากสมาชิกผู้เลี้ยงและผู้สนใจอยากเลี้ยงแพะแต่ขาดทุนที่จะซื้อแพะไปเลี้ยง จึงจัดทำโครงการเลี้ยงแพะขอรับการสนับสนุนโครงการไปยังหน่วยงานของรัฐผ้ามายังท่านนายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว หัวหน้าพรรคเพื่อไทย ผู้นำฝ่ายค้านสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิญจน์ ดิววงศ์)

ประธานกลุ่มเลี้ยงแพะแกะจังหวัดน่าน

โทรศัพท์ 063 5839798

นายวิญจน์ ดิววงศ์
นายก อบจ.น่าน
นายก อบต.น่าน
นายก อบต.น่าน
นายก อบต.น่าน

(นายชลน่าน ศรีแก้ว)
ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะจังหวัดน่าน

๑.ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะจังหวัดน่าน

๒.หลักการและเหตุผล แพะ-แกะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยที่เกษตรกรให้ความสนใจและนิยมเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นสัตว์ที่เลี้ยงและดูแลง่าย ใช้พื้นที่น้อย สามารถกินอาหารได้หลากหลาย เป็นสัตว์ที่ทนทานต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ และปรับตัวให้เข้ากับสภาวะนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถเจริญเติบโตและขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว การเลี้ยงแพะ-แกะมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า มีแพะ-แกะรวม ๙๖๒,๘๘๔ ตัว เกษตรกร ๗๑,๐๓๙ ราย มีการเลี้ยงมากในภาคใต้และภาคกลางของประเทศไทย การเลี้ยงแพะ-แกะสามารถพัฒนาเป็นอาชีพหลักที่มีความมั่นคงได้ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงแพะและพัฒนาทั้งด้านการผลิต แปรรูป และการตลาด รวมทั้งมีนโยบายส่งเสริมการผลิตและส่งออกอาหารฮาลาลไปยังประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้เนื้อแพะ-แกะเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

ด้วยภูมิสังคมและภูมิประเทศของภาคเหนือตอนบนมีปัจจัยที่เอื้อต่ออาชีพการเลี้ยงแพะทั้งในเรื่องพืชอาหารสัตว์ ช่องทางการตลาดเชื่อมโยงไปสู่ประเทศในภูมิภาคอาเซียนและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีความต้องการบริโภคเนื้อแพะในปริมาณที่มาก จึงเป็นโอกาสทางเลือกอาชีพให้กับเกษตรกรจังหวัดน่านสามารถสร้างรายได้จากอาชีพการเลี้ยงแพะ ในการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะ เพื่อสร้างอาชีพที่สร้างรายได้ที่มั่นคงแก่เกษตรกร ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นการทำเกษตรผสมผสานตามศาสตร์พระราชา แก้ไขปัญหาการปลูกพืชในพื้นที่เขตป่า โดยการปลูกไผ่ร่วมกับไม้อื่นๆในพื้นที่ของเกษตรกรที่ทับซ้อนกับพื้นที่ป่า พร้อมทำปุ๋ยสัตว์ไปด้วยกัน ซึ่งได้ศึกษาแล้วเห็นว่า ปริมาณความต้องการของตลาดแพะในประเทศและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ปริมาณการผลิตยังมีจำนวนน้อยกว่าความต้องการการเลี้ยงแพะ-แกะจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้และสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและครอบครัวควบคู่ไปกับการดูแลรักษาป่าผสมผสานที่จะดำเนินการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวโดยเฉพาะการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เป็นปัญหาของจังหวัดน่านในขณะนี้

๓.วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อสร้างอาชีพการเลี้ยงแพะ-แกะเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน
- ๓.๒ เพื่อเพิ่มผลผลิตแพะ-แกะและความมั่นคงทางอาหารของประเทศ
- ๓.๓ เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายผู้เลี้ยงแพะ-แกะ และเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ-แกะอย่างเป็นระบบ

๔. เป้าหมาย

เกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐๐ รายๆละ ๖ ตัวเมีย ๕ ตัวผู้ ๑ ตัวรวม ๑,๘๐๐ ตัว ในพื้นที่จังหวัดน่าน

๕.ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม ปี๒๕๖๖-ธันวาคมปี๒๕๖๖

๖.งบประมาณ

งบประมาณรวม ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำแนกเป็นรายละเอียดดังต่อไปนี้

๗. แผนปฏิบัติงานโครงการ

๑. ประชุมวางแผนการร่วมกันสำนักงานปศุสัตว์ร่วมกันคณะกรรมการกลุ่มผู้เลี้ยงแพะและจังหวัดน่าน

๘.วิธีดำเนินงาน

๑ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการให้องค์กรเกษตรกรและเกษตรกรที่สนใจทราบ

๒ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจังหวัด คัดเลือกเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการฯ ได้พิจารณาเห็นชอบเข้าร่วมโครงการ

๙.การบริหารโครงการ

แผนการบริหารโครงการ

๑) แนวทางการบริหารองค์กรเกษตรกรจัดตั้งใหม่

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ให้ความรู้อบรมเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ทั้งระบบ พร้อมทั้ง เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรเกษตรกรเลี้ยงแพะ

๒) แนวทางการบริหารด้านตลาด

เกษตรกรจะรวมกันขายแพะผ่านวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ เข้ามาเป็นกลไกในการทำการผลิตเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดและสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องคอยให้คำแนะนำช่องทางการตลาดทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างความมั่นใจแก่เกษตรกรโดยจัดให้มีการทำการบันทึกข้อตกลง MOU ในการซื้อ-ขายแพะ นอกจากนี้ยังการกำหนดแนวทางร่วมกันในการทำการตลาด เช่นตัวเมียที่มีลักษณะดี เหมาะสมในการทำเป็นแม่พันธุ์ก็จะไม่ขาย เพื่อป้องกันการขาดแคลนแพะพ่อแม่พันธุ์ในระดับประเทศในอนาคตอีกด้วย

๓) แนวทางการบริหารจัดการฟาร์ม

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดตั้งคณะทำงานติดตามการก่อสร้างโรงเรือนให้เป็นไปตามแบบแปลนโรงเรือนที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแนะนำ เพื่อให้เกษตรกรก่อสร้างหรือปรับปรุงโรงเรือนให้เหมาะสมและได้มาตรฐานตามแบบที่กำหนด

๔) แนวทางการบริหารจัดการด้านอาหาร

กรมปศุสัตว์ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านพืชอาหารสัตว์ (หญ้ารูซี่, หญ้ากินนีสีม่วง, หญ้าเนเปียร์ปากช่อง ๑, หญ้าแพงโกล่า, พันธุ์หม่อน, ถั่วลิสงเถา และกระถิน) และศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ ร่วมให้คำแนะนำ การจัดการ/การใช้เทคโนโลยีการผลิตพืชอาหารสัตว์เก็บไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งแก่เกษตรกร

๕) แนวทางการบริหารการก่อสร้างโรงเรียน

คณะกรรมการระดับจังหวัดตรวจประเมิน/ติดตามการก่อสร้างโรงเรียนว่าเป็นไปตามแบบแปลน โรงเรียนที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแนะนำเพื่อป้องกันไม่ให้เกษตรกรไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ซึ่งเกษตรกรอาจมีการลดคุณภาพในการก่อสร้างโรงเรียนได้

๖) แนวทางการจัดหาพันธุ์แพะให้แก่เกษตรกร

(๑) พันธุ์แพะ ต้องผ่านการตรวจรับรองสุขภาพสัตว์จากกรมปศุสัตว์ และตรงตามคุณลักษณะ แพะที่กรมปศุสัตว์กำหนด

(๒) การจัดหาแพะ จำนวน ๑,๘๐๐ ตัว จัดทำแผนและมาตรการจัดหาพันธุ์แพะภายในประเทศ ตามความต้องการของ เกษตรกรเลี้ยงแพะ

๑๐.การติดตามประเมินผลโครงการ

๑) การกำกับติดตามการดำเนินโครงการ

- ปศุสัตว์ กำหนดแนวทาง กำกับ ติดตามและให้คำแนะนำการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

- คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ ทำหน้าที่ กำกับติดตามผลการดำเนินโครงการในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒) การตรวจเยี่ยมติดตามและประเมินผลโครงการ

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ดำเนินการติดตาม ตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำและประเมินผลการเลี้ยง การจัดการอาหารสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์ การผสมเทียม การติดตามลูกเกิด ขึ้นทะเบียน และทำเครื่องหมาย ประจำตัวลูกแพะโดยกำหนดการติดตามผลการดำเนินงานโครงการปีละไม่น้อยกว่า ๔ ครั้ง เพื่อเป็นหลักประกันความสำเร็จของโครงการ

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต (Output)

๑. ปรับเปลี่ยนอาชีพปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรผสมผสาน สร้างอาชีพการเลี้ยงแพะ-แกะ อย่างยั่งยืนแก่เกษตรกร ๓๐๐ ราย แพะเนื้อพันธุ์ดีเข้าสู่ระบบการผลิต ๑,๘๐๐ ตัวต่อปี เป็นฐานการผลิต สร้างรายได้แก่ประเทศ

๓. ผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากมูลแพะ-แกะเกษตรกรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงดินหรือผลิตก๊าซชีวภาพเพื่อใช้หุงต้มในครัวเรือน

๔. สร้างรายได้แก่เกษตรกรให้ดีขึ้นกว่ากิจกรรมเดิม

ผลลัพธ์ (Outcome)

๑. เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ-แกะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และสร้างรายได้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืนเป็นอาชีพผสมผสานกับอาชีพเกษตรกรอื่น

๒. สร้างความมั่นคงทางอาหารด้านแพะ-แกะเนื้อ แก้ไขปัญหาความต้องการเนื้อแพะ-แกะของตลาดต่างประเทศ

๓. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงแพะ-แกะให้สอดคล้องกับข้อจำกัดด้านพื้นที่และแรงงาน และเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากมูลแพะ-แกะปรับปรุงคุณภาพดินสำหรับเพาะปลูกพืชอื่นๆ ทำให้ลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมี รักษาระบบนิเวศน์มีผลผลิตจากพืชอื่นเพิ่มขึ้น และส่งผลทำให้ผู้บริโภคมีสุขอนามัยที่ดีขึ้น

๕. ลดการนำเข้าพันธุ์และเนื้อแพะ-แกะ รวมถึงปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศ

๖. สร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ-แกะ เชื่อมโยงมูลค่าตลอดห่วงโซ่การผลิต(Value Chain) การผลิตแพะ-แกะเนื้อทั้งระบบ

ผลกระทบ (Impact)

เชิงบวก

๑. ปรับเปลี่ยนอาชีพของเกษตรกร มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ ไม่น้อยกว่า ๕๒๘ ไร่

๒. ส่งเสริมการเลี้ยงแพะให้เป็นอาชีพที่ยั่งยืน สร้างรายได้แก่เกษตรกรให้ดีขึ้นกว่ากิจกรรมเดิม

๓. แก้ไขปัญหาการปลูกพืชในพื้นที่เขตป่า โดยปรับเปลี่ยนการทำเกษตรผสมผสานตามศาสตร์พระราชา

เชิงลบ - ไม่มี -

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๕๐๖/๖๕๖๕
วันที่ ๒๗ พ.ย. ๖๕
เวลา ๑๖.๐๖ น.

ที่ สภจ.นน ๐๑๐๔ /๐๒๔

สภาเกษตรกรจังหวัดน่าน
ศาลากลางจังหวัดน่าน ชั้น ๕
ศูนย์ราชการจังหวัดน่าน
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ๕๕๐๐๐

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบ ในพื้นที่จังหวัดน่าน

เรียน ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร (นายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดน่าน หัวหน้าพรรคเพื่อไทย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบในพื้นที่จังหวัดน่าน จำนวน ๑ ชุด

ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๓ กำหนดให้สภาเกษตรกรจังหวัดมีหน้าที่ในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรภายในจังหวัด ประสานนโยบายและการดำเนินงานระหว่างองค์กรเกษตรกร เกษตรกร สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ เสนอนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรม เป็นต้น ประกอบกับสภาเกษตรกรจังหวัดน่าน ได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบในพื้นที่จังหวัดน่านขึ้น นั้น

ในการนี้สภาเกษตรกรจังหวัดน่าน จึงขอส่งข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบในพื้นที่จังหวัดน่าน ให้กับท่านเพื่อจักได้ขับเคลื่อนสู่การกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรจังหวัดน่าน ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศกร พงษ์ตรง)

ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดน่าน

- ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕
นางสาว น. ก. ๖๖๖๖/๖๖๖๖
นางสาว น. ๖๖๖๖
- ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕

สภาเกษตรกรจังหวัดน่าน

โทร.๐๕๔ - ๖๖๖๖๐๐๘

E-mail : saraban_nan@nfc.mail.go.th

(นายชลน่าน ศรีแก้ว)

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบในพื้นที่จังหวัดน่าน สภาเกษตรกรจังหวัดน่าน

*****

พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งคือ เพื่อสนับสนุนสิทธิและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้รัฐรักษาเสถียรภาพด้านราคาและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างต่อเนื่องให้เป็นไปเพื่อเกษตรกรอย่างแท้จริง สภาเกษตรกรจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะสื่อสารประเด็น สถานการณ์และความต้องการการหนุนเสริมจากระดับพื้นที่สู่ระดับนโยบายเพื่อให้เกิดการปกป้องคุ้มครองสิทธิของเกษตรกร เน้นแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการรวมกลุ่ม อาทิ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเสนอแนวคิดของเกษตรกรสู่นโยบายของรัฐ สภาเกษตรกรจังหวัดน่าน จึงเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญของเกษตรกรในจังหวัดน่าน ทำอย่างไรสภาเกษตรกรจะมีส่วนในการเสริมพลังของเกษตรกรในจังหวัดน่านให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แม้พื้นที่ทางสังคมไทยของเกษตรกรจะเป็นเพียงกลุ่มคนในระดับฐานล่างของเศรษฐกิจประเทศ แต่ก็พลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทย ขับเคลื่อนจังหวัดน่าน สภาเกษตรกรจังหวัดน่าน จึงจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาการเกษตรทั้งระบบในพื้นที่จังหวัดน่าน เพื่อให้เกษตรกรจังหวัดน่านมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคง และยั่งยืน ต่อไป

สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดน่าน

๑. เกษตรกรพัฒนาทักษะและความรู้ในการผลิตจนสามารถเป็น “ผู้รู้” หรือ “ปราชญ์” ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนเองให้กับผู้อื่นได้ ประเด็นนี้เป็นภาพสะท้อนของพลังความสามารถของเกษตรกรที่มีได้เป็นเพียงผู้รับองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพียงฝ่ายเดียว แต่เกษตรกรสามารถตกผลึกทางความคิด กลั่นกรององค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับนิเวศแปลง และความต้องการของครอบครัว
๒. การปรับเปลี่ยนระบบการผลิต สู่ “ระบบเกษตรอินทรีย์” ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มีความพยายามลดการใช้สารเคมีมากขึ้น ด้วยหลายสาเหตุ ระดับปัจเจกและครัวเรือนเกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพ และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ระดับท้องถิ่นและจังหวัด หน่วยงานต่างๆ มีโครงการและแผนงานด้านเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ ในระดับนโยบายประเทศเน้นระบบเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญคือ กระแสการบริโภคอาหารปลอดภัยทำให้ความต้องการผลผลิตทางการเกษตรที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น
๓. มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรในระดับชุมชนและตำบล ทั้งในรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มแปรรูป ในระดับเกษตรกรปัจเจกมีการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ กลุ่มที่เกิดขึ้นเหล่านี้จัดตั้งโดยเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และเกิดการจัดตั้งจากการสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆผ่านโครงการพัฒนา โดยที่แต่ละกลุ่มมีโครงสร้างการบริหารงานและการระดมทุนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่ม การรวมกลุ่มดังกล่าวอีกนัยหนึ่งทำให้เกษตรกรสามารถใช้เป็นช่องทางในการกระจายสินค้าและเจรจาต่อรองกับพ่อค้าคนกลางและตลาดภายนอกได้

๔. ในแต่ละชุมชนมี “ต้นทุนทรัพยากรธรรมชาติ” ได้แก่ ป่าไม้ ฝนดินและแหล่งน้ำ ที่เป็นต้นทุนในการทำการเกษตร หลายพื้นที่พัฒนาแปลงเกษตรเพื่อสร้างรายได้โดยมีการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงเกษตรและวัฒนธรรม แต่ละชุมชนมีการจัดตั้งป่าชุมชนซึ่งเป็นแหล่งอาหารและแหล่งต้นน้ำของพื้นที่
๕. ในบางอำเภอมีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร เช่น ตลาดรับซื้อผลผลิตบางประเภท ไซโลรับซื้อข้าวโพด แหล่งรับซื้อมันสำปะหลัง เป็นต้น
๖. การเปิดด่านชายแดนระหว่างประเทศ เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยง เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจตลาดสินค้า ในขณะที่เดียวกันก็เกิดการแข่งขันเนื่องจากการนำเข้าผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านทำให้ราคาผลผลิตในน่านและประเทศมีราคาตกต่ำ
๗. การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (โควิด ๑๙) ทำให้วิถีชีวิตต่างๆ ของเกษตรกรเปลี่ยนไป

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกร

๑. **หนี้สิน** เป็นปัญหาเรื้อรังของครัวเรือนเกษตรกร สาเหตุสำคัญมาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ในขณะที่ราคาผลผลิตผันแปรตามกลไกตลาด ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเกษตรกรที่สูงขึ้น เช่น ค่าการศึกษาของบุตรหลาน ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น
๒. **น้ำเพื่อการเกษตร** ประเด็นนี้แบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบ ได้แก่
  - ๑) พื้นที่เขตชลประทาน พบปัญหาน้ำไม่เพียงพอในหน้าแล้ง ระบบส่งน้ำชำรุด
  - ๒) พื้นที่นอกเขตชลประทาน พบว่ามีแหล่งน้ำแต่ขาดระบบชลประทานส่งน้ำ/กระจายน้ำไปยังพื้นที่เกษตรกรรม
  - ๓) พื้นที่ป่าอุทยานและป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า แหล่งน้ำต้นทุนอยู่ในเขตป่า ไม่สามารถสร้างแหล่งกักเก็บน้ำในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าใช้ประโยชน์จากน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - ๔) เกษตรกรขาดโอกาสในการสนับสนุนการขุดเจาะแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากหน่วยงานรับผิดชอบมีแบบมาตรฐานของสระน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งพื้นที่ของเกษตรกรบางส่วนมีขนาดเล็กหรือไม่เหมาะสม/สอดคล้องกับมาตรฐานของแบบแปลน
๓. **ระบบการผลิตและตลาด**
  - ๑) ราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นไปตามความผันผวนของตลาด
  - ๒) ขาดแหล่งตลาดรองรับผลผลิตโดยตรง กอปรกับเกษตรกรที่อยู่พื้นที่ห่างไกลและการคมนาคมยากลำบาก ไม่สามารถติดต่อกับบริษัทหรือตลาดโดยตรงต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้ถูกกดราคาผลผลิตให้ต่ำลง ขาดอำนาจการต่อรอง ถูกเอารัดเอาเปรียบ
  - ๓) คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน ด้วยหลายสาเหตุ เกษตรกรขาดทักษะความชำนาญในระบบการผลิตสินค้า
  - ๔) ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ปัจจุบันมีบริษัทเข้ามารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร โดยเฉพาะผลผลิตปลอดสารและอินทรีย์ แต่ปริมาณความต้องการซื้อมีมากกว่าผลผลิตที่เกษตรกรสามารถผลิตได้ จึงทำให้เกษตรกรเสียโอกาส
  - ๕) มีการใช้สารเคมีในการเกษตรในปริมาณสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ สุขภาพ สารเคมีปนเปื้อนในแหล่งน้ำ ในดิน

- ๖) ต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรมีการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกมากขึ้น ประกอบกับราคาของเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาสูงขึ้น
  - ๗) มีการแอบอ้างนำเอาผลผลิตจากที่อื่นมาขาย
  - ๘) เกษตรกรประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งน้ำท่วม แล้ง เกิดโรคระบาดและแมลงศัตรูพืชแพร่ผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะพริกและข้าว
๔. **ที่ดินทำกิน** เกษตรกรในจังหวัดน่านส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์บนที่ดินและเกษตรกรมีสิทธิทำกินในรูปแบบ ส.ป.ก. เกษตรกรเผชิญปัญหาพื้นที่ทำกินถูกทับซ้อนโดยเขตป่าอุทยานแห่งชาติและป่าสงวนแห่งชาติ ส่งผลให้เกษตรกรขาดโอกาสในการสนับสนุนภาครัฐโดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งน้ำ การเข้าถึงทุน และความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ซึ่งในบางชุมชนเกษตรกรเดือดร้อนจากการทวงคืน ขาดรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในครัวเรือนและจ่ายหนี้สิน
๕. **ศักยภาพของเกษตรกร**
- ๑) ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ยังคงทำการเกษตรในรูปแบบเดิมขาดองค์ความรู้ใหม่ๆ แม้ว่าจะมีการส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ ก็ตาม
  - ๒) **แต่** เกษตรกรยังไม่มั่นใจว่าถ้าหากปรับเปลี่ยนระบบการผลิตแล้วจะไม่มีตลาดรองรับผลผลิต เพราะเกษตรกรยังคงเผชิญภาวะหนี้สิน และต้นทุนการผลิตที่สูง และขาดโอกาสการเข้าถึงทุน นอกจากนั้นเกษตรกรยังขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการเงิน-การบริหารหนี้สิน
  - ๓) ขาดเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะมาต่อรุ่นกับเกษตรกรสูงอายุ
  - ๔) เกษตรกรยังมีทัศนคติเดิม ในระบบการผลิตเคมี การพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากขึ้น
๖. **ปัญหาเชิงสถาบัน** เกษตรกรขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในบางเวทีที่มีการขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่
๗. **เชิงนโยบายของรัฐส่วนกลาง** นโยบายภาครัฐบางครั้งไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อาทิ นโยบายทวงคืนผืนป่า นโยบายการเก็บภาษีอากรที่มากเกินสมควรกับเกษตรกรผู้ปลูก ขาดมาตรการควบคุมพ่อค้าคนกลางที่กดราคาผลผลิตของเกษตรกร งบประมาณของรัฐบาลในการดำเนินการ/สนับสนุนแผนงานโหนดชุมชนมีน้อยไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนทั้งจังหวัด

แนวทางการพัฒนาและการแก้ไข

๑. ด้านหนี้สิน

- ๑.๑ ส่งเสริมอาชีพที่สร้างรายได้ตามวิถีท้องถิ่น ทั้งอาชีพในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร เพื่อลดภาวะหนี้สิน
- ๑.๒ ลดอัตราดอกเบี้ย ควบคุมอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในระบบ
- ๑.๓ รัฐบาลปลดหนี้-ลดหนี้ให้กับเกษตรกรแบบมีเงื่อนไข เช่น ลดหนี้-ปลดหนี้ให้เกษตรกรที่หันมาผลิตแบบอินทรีย์ หรือให้กับเกษตรกรที่คืนผืนป่า หรือจัดสรรพื้นที่เกษตรของตนเองบางส่วนเป็นป่าสร้างรายได้ เป็นต้น
- ๑.๔ เข้ามาช่วยเหลือในการบริหารจัดการหนี้ของเกษตรกร โดยวิเคราะห์ชุมชน/การผลิตร่วมกับเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีศักยภาพในการบริหารจัดการหนี้ของตนเองได้

๒. ด้านน้ำเพื่อการเกษตร

- ๒.๑ วิเคราะห์พื้นที่ควบคู่กับพัฒนาระบบส่งน้ำในพื้นที่ในและนอกเขตชลประทาน
- ๒.๒ จัดทำระบบกักเก็บน้ำ บ่อพวง ฝายคอนกรีตเพื่อกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง รวมถึงกระจายน้ำให้พื้นที่ที่ห่างไกล
- ๒.๓ เสนอให้สร้างเขื่อนลมน้ำสายใหญ่ เช่นแม่น้ำน่าน เพื่อชะลอน้ำ
- ๒.๔ แก่กฎหมายป่าไม้ เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในเขตป่าได้ โดยเสนอให้หน่วยงานท้องถิ่น-ท้องที่/ชลประทาน/สภาเกษตรกร สามารถเข้าไปบริหารจัดการน้ำในเขตป่าได้

๓ ด้านที่ดินทำกิน

- ๓.๑ สำรวจและจัดทำแนวเขตที่ดินทำกินรายแปลงทั้งจังหวัด
- ๓.๒ รัฐควรออกเอกสารสิทธิ์ทำกินให้กับเกษตรกรในจังหวัดน่าน และสนับสนุนการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรที่ขับเคลื่อนประเด็นที่ดินทำกิน

๔ ด้านสิ่งแวดล้อม

- ๔.๑ รณรงค์ห้ามเผา และส่งเสริมการบริหารจัดการดินและระบบนิเวศแปลงอย่างยั่งยืน
- ๔.๒ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าควบคู่การลดหนี้สินเกษตรกร เช่น การปลูกป่าใช้หนี้

๕ ด้านการผลิตและการตลาด

- ๕.๑ ส่งเสริมการผลิตทั้งพืช สัตว์ ประมงโดยควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพและการตลาดตั้งแต่เริ่มต้น เชื่อมโยงเกษตรกรผู้ผลิตกับระบบตลาดโดยตรง
- ๕.๒ ส่งเสริมพืชพิเศษ ไม้ผล ไม้ยืนต้นเศรษฐกิจที่ราคาดีและเหมาะสมกับพื้นที่จังหวัดน่าน
- ๕.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรเก็บและผลิตเมล็ดพันธุ์พืชไว้ใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๕.๔ ส่งเสริมระบบเกษตรกรอินทรีย์ ผลิตปุ๋ยไว้ใช้เอง หน่วยงานวิชาการควรพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณสมบัติ ประสิทธิภาพเทียบเท่าปุ๋ยเคมีที่เกษตรกรใช้อยู่ในปัจจุบัน
- ๕.๕ ส่งเสริมอาชีพทางเลือก เช่นการเลี้ยงแพะ แกะ โค กระบือ
- ๕.๖ สนับสนุนแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือปลอดดอกเบี้ย ให้แก่เกษตรกร
- ๕.๗ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงงานผลิตอาหารสัตว์ในพื้นที่ ให้มีการใช้เทคโนโลยีแทนแรงงานคน
- ๕.๘ ส่งเสริมตลาดชุมชนในทุกพื้นที่
- ๕.๙ ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองด้านราคาและการเข้าถึงทุน สนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน และเน้นการพัฒนาศักยภาพด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม ความโปร่งใส การบริหารจัดการเงินที่เป็นระบบ เชื่อถือได้
- ๕.๑๐ ส่งเสริมการค้าขายสินค้าออนไลน์ และสร้างแพลตฟอร์มให้มีความน่าเชื่อถือ

๖ ด้านศักยภาพเกษตรกร

- ๖.๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองด้านราคาและการเข้าถึงทุน สนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน และเน้นการพัฒนาศักยภาพด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม ความโปร่งใส การบริหารจัดการเงินที่เป็นระบบ เชื่อถือได้
- ๖.๒ ส่งเสริมให้เกษตรกร เป็น “ผู้ประกอบการ” มีทักษะและมุมมองทั้งการผลิตและการตลาด
- ๖.๓ ส่งเสริมทักษะ องค์ความรู้ตลอดกระบวนการตั้งแต่ การวางแผน การผลิต การควบคุม มาตรฐาน การบริหารจัดการความเสี่ยง การตลาด
- ๖.๔ ให้มีเวทีแลกเปลี่ยนประเด็นเทคนิคเกษตร นโยบายการเกษตรในจังหวัด
- ๖.๕ ส่งเสริมการถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้สู่เกษตรกรรุ่นใหม่

๖.๖ สนับสนุนบทบาทหน้าที่สภาเกษตรกรแห่งชาติให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคการเกษตรโดยการนำข้อเสนอแนะของสภาเกษตรกรเกษตรกรไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

๗ ด้านนโยบาย

- ๗.๑ นโยบายรัฐควรยืดหยุ่นและปรับให้ตรงต่อความต้องการของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีบริบทที่แตกต่างกัน
- ๗.๒ เสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายป่าไม้ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิเกษตรกรและสิทธิที่ดิน เร่งการออกเอกสารสิทธิบนที่ดินให้แก่เกษตรกร
- ๗.๓ นโยบายรัฐต้องสร้างความชอบธรรมให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะด้านการตลาด และการเรียกเก็บภาษี กรณียาสูบควรเก็บภาษีกับโรงงานที่ผลิตยาสูบ
- ๗.๔ ต้องลงไปในระดับพื้นที่ในการสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรในด้านกฎหมายและนโยบาย ก่อนที่จะมีการบังคับใช้
- ๗.๕ ออกกฎหมายห้ามนำเข้าสารเคมีการเกษตรเข้ามาในประเทศไทย
- ๗.๖ จัดตั้ง “กองทุนต้นน้ำ” เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำและส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร
- ๗.๗ ให้ภาครัฐประกาศยกเลิก ส.ป.ก. โดยเปลี่ยนให้เป็นโฉนดให้กับเกษตรกร
- ๗.๘ การทำงานของภาครัฐ เจ้าหน้าที่ต้องมาประชาคมกับชาวบ้าน และสอบถามความพึงพอใจของคนในพื้นที่ก่อนจะดำเนินงานโครงการ เน้นการสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกร

สภาเกษตรกรจังหวัดน่าน

ที่ พิเศษ ๒๕๖๕/๐๐๔

ที่ทำการกองทุนที่ดินต้นน้ำสา

ตำบลยาบห้วยนา อำเภอเวียงสา

จังหวัดน่าน ๕๕๑๑๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านตำบลยาบห้วยนา

กราบเรียน ท่านผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เป้าหมายแนวทางการพัฒนาการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน

จากการร่วมกันสำรวจข้อมูลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและ ผู้นำชุมชนพบว่า ที่ดินที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน และที่ดินทำกินในพื้นที่ตำบลยาบห้วยนาร้อยละ ๘๐ อยู่ในพื้นที่ป่าสงวน ทำให้ชาวบ้านไม่มีความมั่นคงในที่ดิน ส่งผลให้ไม่มีความมั่นคงในอาชีพและไม่มีความมั่นคงในชีวิต และทำให้ประสบปัญหาภาวะหนี้สิน และจากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นกองทุนที่ดินต้นน้ำสา เห็นว่าการจะพัฒนาคุณภาพชีวิตพี่น้องประชาชนชาวตำบลยาบห้วยนานั้น ต้องเริ่มต้นจากการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยก่อนเป็นลำดับแรก จึงจะสามารถพัฒนาความมั่นคงด้านอื่นๆ ได้อย่างมั่นคงถาวร

ปัญหาประการสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาน้ำอุปโภคและบริโภคไม่พอเพียงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่บ้าน หมู่ ๑, ๒, ๓, ๕, ๖ และ ๗ ดังนั้นทางกองทุนที่ดินต้นน้ำสา ใคร่ขอให้ทางท่านผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเร่งแก้ไขปัญหานี้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่โดยเร่งด่วน

จึงเรียนมาโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

อธิพนธ์ อินทา

นายอธิพนธ์ อินทา

ประธานกองทุนที่ดินต้นน้ำสา

- อธิบดีฯ ๒๕.๕๓๗
พช. ๕๖ ๒๕.๑๓๐.
๒๕.๕๓

- รมว. กต. และ
พช. ๕๖ ๒๕.๑๓๐.
๒๕.๕๓

(นายชลน่าน ศรีแก้ว)

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

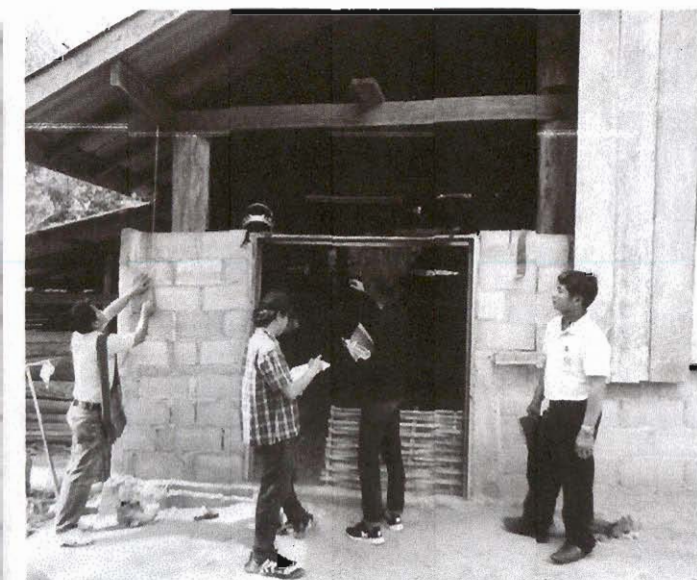
กองเลขฯ

064-3121768, 0657465818

เป้าหมายแนวทางการพัฒนาการแก้ไขปัญหาดินที่อยู่อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

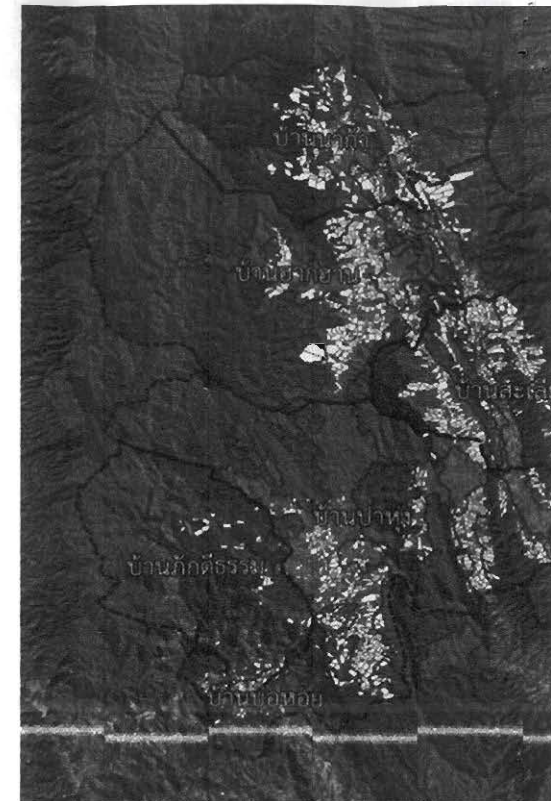

มีพื้นที่ 395 ตารางกิโลเมตร 246,875 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับตำบลบ้านฟ้า อำเภอบ้านหลวง
ทิศใต้ ติดกับตำบลอ่ายนาลัย อำเภอเวียงสา
ทิศตะวันออก ติดกับตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา
ทิศตะวันตก อำเภอร่องวาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

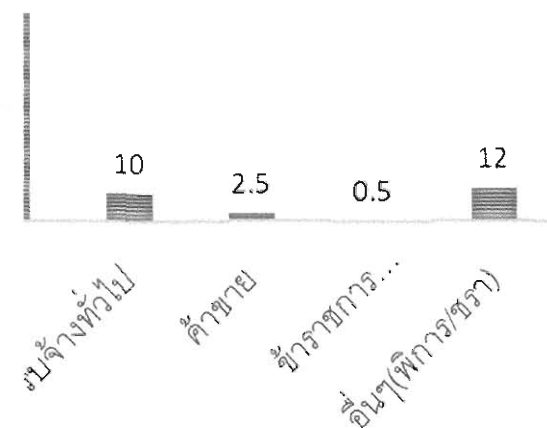
ลักษณะเป็นเทือกเขาสูงสลับกับภูเขาและเนินเขา มีพื้นที่ราบเป็นที่ราบระหว่างหุบเขาอยู่ตามลำน้ำสายสำคัญของพื้นที่ มีการสร้างบ้านอยู่ตามที่ราบระหว่างหุบเขา และมีการตัดไหล่เขาเพื่อสร้างอาคารบ้านเรือน

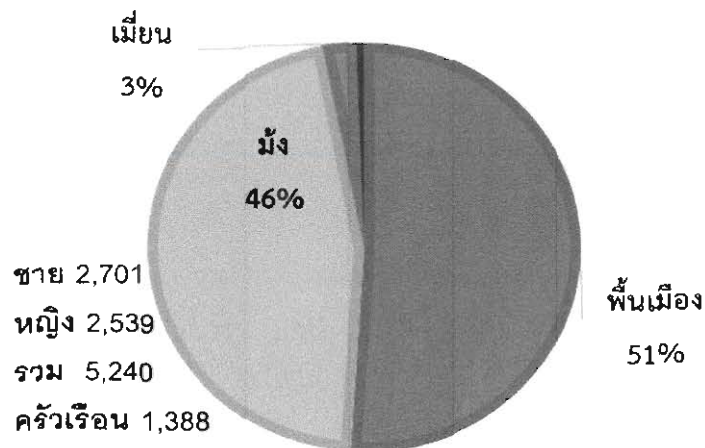
หมู่บ้าน มีจำนวน 7 หมู่บ้าน

- 1 บ้านนาแก้ว
- 2 บ้านฮากฮาน
- 3 บ้านสะเลียม
- 4 บ้านป่าหุ่ง
- 5 บ้านห้วยหลอด
- 6 บ้านบ่อหอย
- 7 บ้านภักดีธรรม

ประกอบอาชีพ (ร้อยละ)

ลักษณะประชากร

มีการสร้างบ้านอยู่ตามที่ราบระหว่างหุบเขาและในหุบเขาแคบรูปตัววีและมีการตัดไหล่เขาเพื่อสร้างอาคารบ้านเรือน

มีเส้นทางคมนาคม

- 1.สายหลักเชื่อมอำเภอ 1 สายบ้านหลวง (สายนาแก้ว-โป่งศรี)
- 2.สายหลักเชื่อมทางหลวงชนบทหมายเลข 101

มีแม่น้ำสา เป็นแหล่งน้ำสายสำคัญที่ใช้ในการเกษตร ซึ่งไหลผ่านของหมู่ที่1,2,3,4,5(น้ำสา) และแม่น้ำสาไหลผ่านที่ทำกิน

แหล่ง
ท่องเที่ยว

ทรัพยากร
ธรรมชาติ

ผักกูด ม.1-7

ไม้ไผ่ ม.1-7

นกยูง ม.3,4

ผักหวาน ม.3,4

หน่อไม้ ม.1,2,3,4,5

รถด่วน ม.1

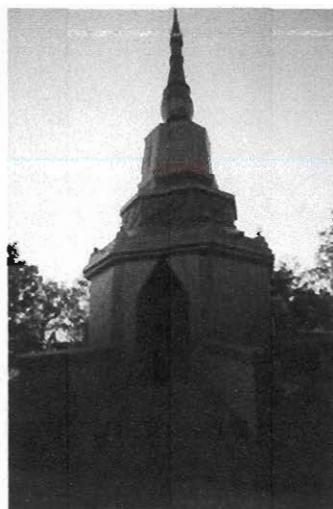
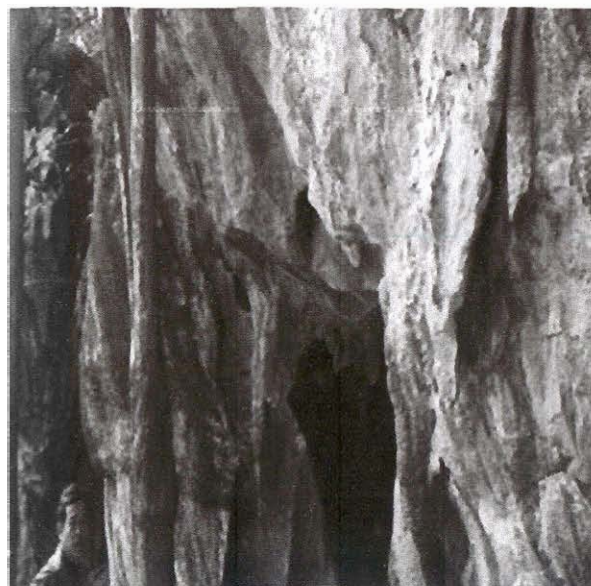
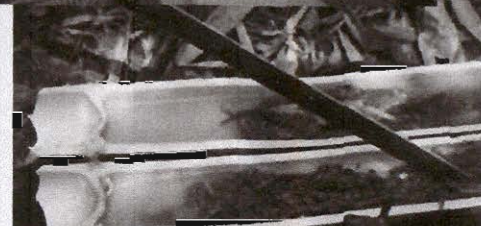
ไข่มดแดง ม.1-7

เมี่ยง ม.6-7

มะแขว่น ม.1,4

เห็ด ม.1-5

หวาย ม.1-7

จุดชมวิว ม.1 2 6

แก่งแม่ถั่ว

กลุ่มใน
ชุมชน

กลุ่มจักสาน

กลุ่มข้าวเกรียบ

กลุ่มข้าวไร่

กลุ่มเสาวรศ

กลุ่มยางพารา

กลุ่มดาวอินคา

กลุ่มเย็บผ้า

กลุ่มมะขาม

กลุ่มไม้กวาด

ปักผ้า

ปีใหม่ม้ง, ปีใหม่เมี่ยน

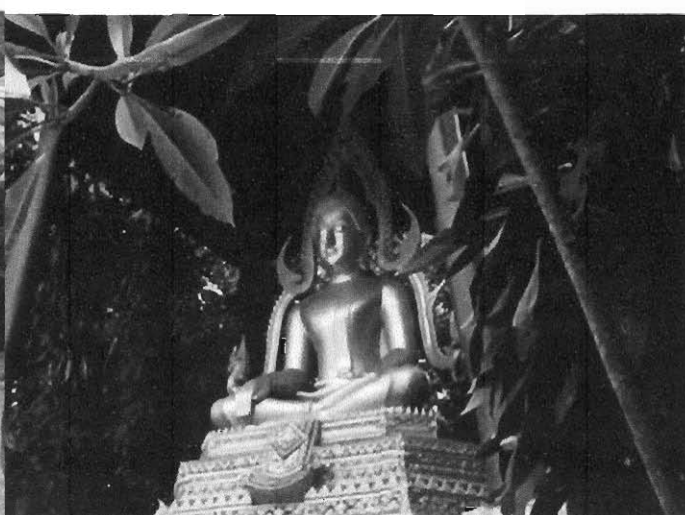
กินข้าวใหม่

ข้าวพันธุ์พื้นเมือง

ประเพณีห่มผ้าพระธาตุ

ฝายมีชีวิต

อัตลักษณ์
ในท้องถิ่น

ที่ดินอยู่ใน เขตป่า

ทำการเกษตรทั้งหมดอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
ยละ 70 ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตป่าสงวน
น สปก. มีเพียงร้อยละ 15 ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5 ไร่
ศ. 2550 - 2556 มีการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่จำนวนมาก
ยละ 5 ตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ สค.1 ซึ่งยื่นขอทำโฉนดแล้วแต่ไม่ได้

กีดในการประกอบอาชีพ

บ่น้ำไม่เพียงพอในการทำเกษตร
โรคในครัวเรือน
นเข้าพื้นที่เกษตร ขนส่งผลผลิต
าจดำหน่ายผลผลิต
าสามารถปลูกไม้เศรษฐกิจได้

หนี้สิน

สิ่งแวดล้อม

สุขภาพ

สารเคมีตกค้างในเลือด

ภาวะเสี่ยง 70 %

สถานะหนี้สินปัจจุบัน

หนี้สินทั้งหมด 557,208,521 บาท

หนี้สินทั้งหมด 106,095 บาท ต่อคน

หนี้สินทั้งหมด 455,236 บาท ต่อครัวเรือน

พื้นที่ป่าลดลง ดินเสื่อมสภาพ น้ำขาดแคลน บ

หมู่ที่	จำนวนแปลง	รายได้จากแปลงที่ทำกิน (บาท/ปี)	สถานะหนี้สินปี
1	255	10,997,700	39,
2	506	26,685,600	169,
3	534	31,107,000	91,
4	341	19,035,863	108,
5	294	14,591,000	88,
6	331	18,645,000	24,
7	225	14,120,000	34,
รวม	2,486	135,182,163	557,208

สิทธิของราษฎรในชุมชนเหนือทรัพยากรธรรมชาติ
ชนมีกฎเกณฑ์และประเพณีที่หลากหลายแตกต่าง
การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร
ราษฎรเป็นผู้ใช้และรักษาทรัพยากร รัฐเป็นผู้ให้การ
หนุน

- ออกข้อบัญญัติฯ
- สร้างเครือข่าย(คณะกรรมการ)
- กำหนดกฎระเบียบชุมชน
- จัดทำข้อมูล
- ร่วมกับหน่วยงานรัฐ (คทช./ป่า

ก่อน

• พรบ.ป่าสงวน

• กฎหมายป่าไม้ทุกอย่าง

หลัง

สิทธิของราษฎรในชุมชนที่มีต่อทรัพยากรถูกจำกัด
เกณฑ์และประเพณีของชุมชนถูกทำลายและแทนที่
ยกกฎหมาย
เป็นผู้จัดการทรัพยากร ราษฎรเป็นทาสนายทุน

รัฐมีปัญหากับชุมชน คนอยู่กับป่า

*สร้างความชอบธรรมใน
กฎหมาย*

- หลักสูตรการศึกษา
- สื่อ
- เจ้าหน้าที่รัฐ

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลยี่หวาง
ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พ.ศ. ๒๕๕๗

ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลยี่หวาง
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ด้านป่า

- ห้ามตัดไม้ในพื้นที่เขตป่าสงวนและป่าชุมชน (ฝ่าฝืน ปรับตั้งแต่ 1,000 บาท และดำเนินคดีตามกฎหมาย)

ด้านน้ำ

- ห้ามฉีดพ่นสารเคมีในแหล่งพื้นที่ป่าต้นน้ำ
- ห้ามจับสัตว์น้ำในเขตหวงห้าม(เขตอนุรักษ์) (ฝ่าฝืนปรับครั้งละ 500 บาท)
- ห้ามให้ไฟซ็อต ,ยาเบื่อ,ระเบิด ในการจับปลา (ฝ่าฝืนปรับ 5,000 บาทและดำเนินคดีตามกฎหมาย)

ด้านที่ดิน

- ห้ามเปลี่ยนมือหรือซื้อขายให้กับบุคคลภายนอกพื้นที่
- คนภายนอกพื้นที่ ที่มาทำกินจะต้องมีที่ดินที่ได้ซื้อมาก่อนปี54และห้ามบุกรุกหรือขยายพื้นที่ออก
- ห้ามบุกรุกพื้นที่ทำกินเพิ่มเติม

ปลูกข้าวโพด 35,172 ไร่

คิดเป็น 80 % ของที่ทำกินตำบล

ต้นทุน ต่อไร่ ต่อปี

- ยากำจัดวัชพืช 600 บาท
- ปุ๋ย 1,600 บาท
- เมล็ดพันธุ์ 180 บาท
- รวม 2,380 บาท

รายได้ ต่อไร่ ต่อปี

- กิโลกรัมละ 6 บาท
- 1 ไร่ = 500 กิโลกรัม
- รายได้ต่อไร่ 3,000 บาท

กำไร 620 บาท

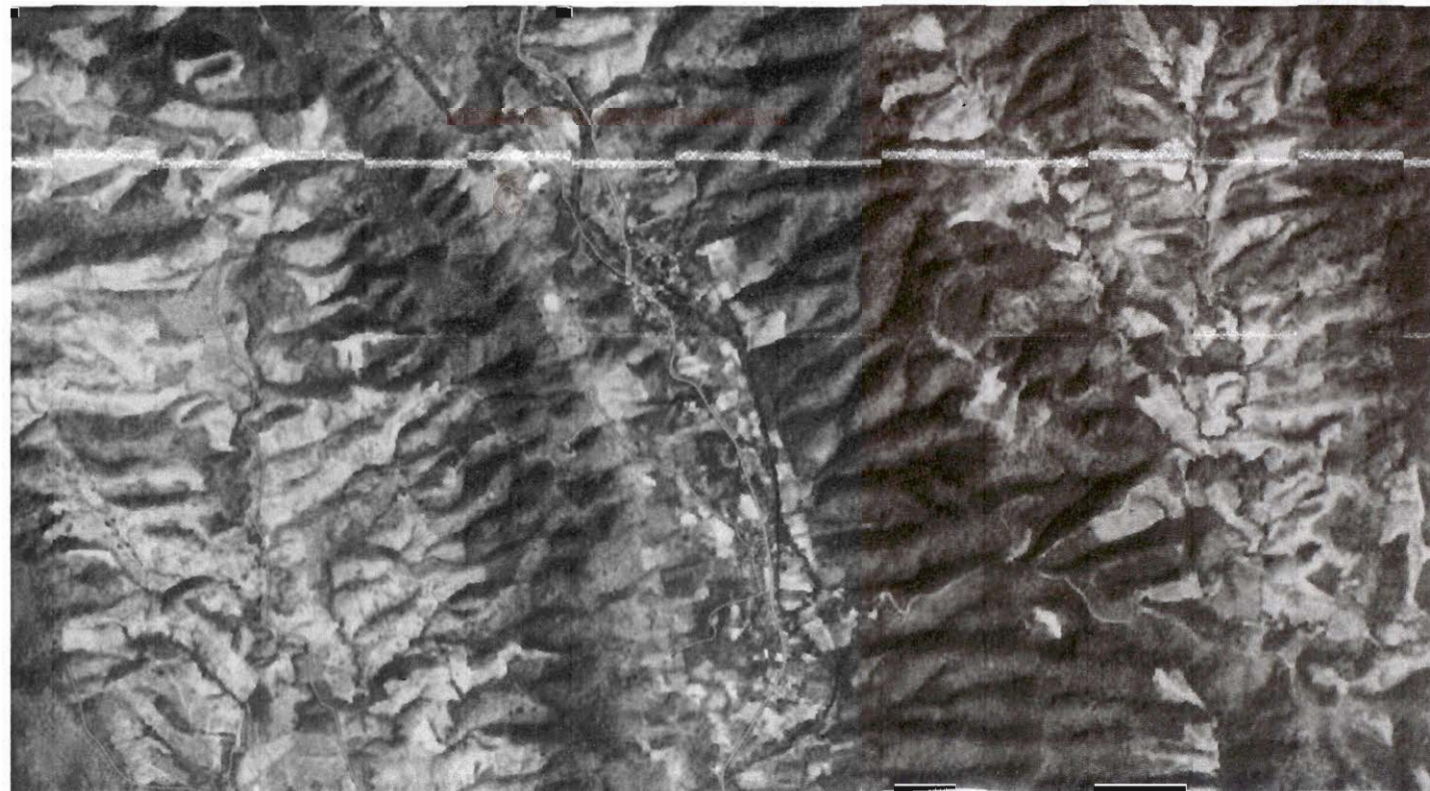
1 ครัวเรือน ทำกิน 1

รายได้ 9,300 บาท

775 บาทต่อ

พื้นที่ปลูกข้าวโพด

ดำเนินงานในระยะแรก 4

ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย 140 ครั้ว
สร้างบ้านใหม่โดยที่เจ้าบ้านส
ครั้วเรือน รวม 166 ครั้วเรือน

พัฒนาระบบสาธารณูปโภค
507 ครั้วเรือน

บ้าน	จำนวน ครั้วเรือน	บ้านที่อยู่อาศัย				ที่ดินทำกิน				ความต้องการด้านที่ อยู่อาศัย	
		ป่า สงวน	สปก	นส.3	โฉนด	ป่า สงวน	นส.3	โฉนด	สปก	ซ่อมแซม บ้าน	สร้างใหม่
นาก้า	105	105	-	-	-	105	-	-	-	29	10
ฮากฮาน	178	178	-	-	-	178	-	-	-	37	5
สะเลียม	185	144	26	14	1	185	-	-	42	46	2
ป่าหุ้ง	182	-	28	-	154	182	40	15	34		
ห้วยหลอด	199	80	110	9	-	180	25	-	71	28	9
บ่อหอย	180	180	-	-	-	180	-	-	-		
ภักดีธรรม	203	203				195					
รวม	1,232	890	164	23	155	1,205	66	15	147		

แผนการแก้ไขปัญหของตำบลยาบหวานา ความมั่นคงด้านที่ดิน คทช. ทั้งตำบล ← กรมป่าไม้

อบต.เขื่อง

แผนการแก้ปัญหทั้งตำบล

กลุ่มเกษตรปลอดภัย ผสมผสาน

- เปลี่ยนพืช
- ต่อยอดจากกลุ่มเดิม
- จากผลิตภัณฑ์เด่นจากชุมชน

พัฒนา/สร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน

- ยกกระดับสินค้า เพิ่มมูลค่า
- สร้างแบรนด์สินค้าชุมชน

ท่องเที่ยวชุมชน (ประตูสู่บ้าน)

- หลากหลายทางอาหาร วัฒนธรรม
- ครบวงจร ทั้งตำบล (3 โซน)
- เส้นทางท่องเที่ยวทั้งตำบล

นกลุ่มคนในชุมชน 3 ช่วงวัย

การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค

- กลุ่มเกษตรปลอดภัย ผสมผสาน (ข้าวโพดเป็นไม้ผล ผัก ข้าว ผสมผสาน)
  - เปลี่ยนระบบน้ำในชุมชน (ผักสวนครัว ลดรายจ่าย ทุกหมู่)
  - เปลี่ยนระบบน้ำในพื้นที่เกษตร จัดการน้ำ อย่างเป็นระบบ (เปลี่ยนพืช)
(ม.1 อ่างเก็บน้ำ ม.1 ม.2 ฝาย ม.3 ระบบท่อส่งน้ำ ม.5 ขุดลอกสระ)
  - ถนนสู่พื้นที่เกษตรทุกหมู่ (ประสานงบจากภาคี)
- พัฒนา/สร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน พช. _____
  - จุดจำหน่ายสินค้า กศน. _____
- ท่องเที่ยวชุมชน (ประตูสู่บ้าน) ททท. _____
  - ถนนสู่แหล่งท่องเที่ยว รพ.สต. _____
  - ปรับปรุงภูมิทัศน์ สถานที่

การแก้ปัญหา

- ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
- เพิ่มพื้นที่สีเขียว
- สร้างการมีส่วนร่วม ทุกช่วงวัย
- พัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมของ
- ที่ดินมีความมั่นคงนำสู่อาชีพที่มี

ระยะสั้น 1-3 ปี	ระยะกลาง 4-10 ปี	ระยะยาว 11 ขึ้นไป
ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้	ลดต้นทุน ลดหนี้เดิม จำกัดหนี้ใหม่	หมดหนี้ มีเงินเก็บ
อบรมการเลี้ยงสัตว์ เช่น ปลา หอย ฯลฯ อบรมการปลูกข้าวไร่ อบรมการปลูกพืชผักสวนครัว พืชหลังนา	- ส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้ ฯลฯ - ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย และเกษตรผสมผสาน	- ส่งเสริมการปลูกต้นไม้เศรษฐกิจ สูง เช่น พยูง มะค่า ประดู่ ไม้ดอกแดง ฯลฯ BBBปลูกใช้หนี้BBB
ต. ศ. ทร วยงานเอกชน นาชุมชน าศึกษา	- อบต. - ธกส. - เกษตร - หน่วยงานเอกชน - พัฒนาชุมชน - สถานศึกษา - พัฒนาที่ดิน	- อบต. - ธกส. - เกษตร - หน่วยงานป่าไม้ (หน่วยต้นน้ำ ป้องกัน สถานีเพาะพันธุ์กล้าไม้) - หน่วยงานเอกชน - พัฒนาชุมชน - พัฒนาที่ดิน